

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ПСИХОЛОГІЯ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА

педагогіки і методики викладання
історії та суспільних дисциплін

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної програми
Дні занять
Мова викладання
Консультації
Викладач
Контакти

бакалавр
01 Освіта
032 Середня освіта. Історія та археологія
Історія
4
1 рік, I семестр

згідно з розкладом
українська

доктор педагогічних наук, професор
Третяк Олена Станіславівна
E-mail: tretiakes@gmail.com
Facebook Messenger Helena Tretiak

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ¹

Навчальна дисципліна «Психологія» охоплює коло теоретичних і практичних аспектів, що стосуються психології людини. Вивчення дисципліни сприяє формуванню у студентів знань про предмет, методи та завдання психології, про її основні категорії та закономірності формування, функціонування та розвиток психіки сучасної людини, як продукту еволюції вищої форми матерії у ході суспільно-історичного процесу та вмінь застосовувати їх у практичній роботі.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психологічна структура особистості, психічні явища та процеси, стани, властивості особистості, психологія людини різного віку, взаємозв'язок біопсихічних та психосоціальних властивостей особистості, діяльність та її види і типи, психологія спілкування, методи психологічного дослідження.

Програма навчальної дисципліни складається з п'яти розділів:

1. Вступ до психології.
2. Психологічні процеси та психічні властивості особистості.
3. Вікові особливості психіки.

¹ Детально про формування психологічної компетентності див. Третяк О.С., Чебоненко С.О., Стеценко І.М. Методика формування психологічної компетентності майбутніх фахівців з галузі знань 08 «Право». *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2020. Вип. 30. Т.4. С. 225–233. URL: http://aphn-journal.in.ua/archive/30_2020/part_4/37.pdf

4. Психологія особистості та діяльності.

5. Психологія взаємовідносин.

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія» є формування у студентів знань про розвиток психіки та свідомості, психічні процеси та психічні стани, індивідуально-психологічні властивості особистості, про особливості поведінки особистості у діяльності та спілкуванні та вмінь використовувати знання для складання психологічної характеристики особистості, здійснення ефективної взаємодії.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення аналізу та синтезу.
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово.
ЗК 6	Навички використання комунікаційних технологій.
ЗК 7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 9	Здатність працювати в команді.
ЗК10	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК12	Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
ЗК14	Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.
Здобувач вищої освіти буде здатен	
ПРН1	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
ПРН3	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
ПРН 4	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
ПРН 5	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.
ПРН 7	Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
ПРН11	Володіти базовими навичками риторики.
ПРН12	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.
ПРН15	Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
ПРН16	Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності.
ПРН17	Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Розділ 1. Вступ до психології				
1	Предмет та методи психології	2	–	8
Розділ 2. Психологічні процеси та психічні властивості особистості				
2	Пізнавальні та емоційно-вольові процеси	2	–	8
3	Індивідуально-психологічні особливості особистості	2	2	8
Розділ 3. Вікові особливості психіки				
4	Особливості психічного розвитку на різних вікових етапах	2	2	8
Розділ 4. Психологія особистості та діяльності				
5	Поняття про особистість та її структуру	2	2	8
6	Поняття про діяльність та структуру діяльності	2	–	8
Розділ 5. Психологія взаємовідносин та соціальних груп				
7	Спілкування як вид діяльності	2	4	8
8	Соціально-психологічні явища в малих групах та колективі	2	2	8
9	Лідерство та керівництво в соціальних групах	2	2	8
10	Конфлікт та агресія як соціально-психологічні феномени	4	2	10
Разом за курс - 120 год		22	16	82

Тематика практичних занять².

Тема 1. Психологічні процеси та психічні властивості особистості (2 год)

План:

1. Пізнавальні та емоційно-вольові процеси, їх загальна характеристика: відчуття, сприймання, мислення, уява, пам'ять.
2. Емоційно-вольові процеси: емоції, почуття, воля.
3. Поняття про увагу.
4. Індивідуально-психологічні особливості особистості:
 - а) поняття про темперамент та його основні властивості; типи темпераменту;
 - б) поняття про характер та його структура;
 - в) поняття про здібності, різновиди та структура здібностей.

Тема 2. Особливості психічного розвитку на різних вікових етапах (2 год)

План:

1. Психологічна характеристика дитини немовлячого віку. Кризи новонародженості та 1 року.
2. Психологічна характеристика дитини раннього віку. Криза 3 років.
3. Психологічна характеристика дитини дошкільного віку. Криза 6-7 років.
4. Психологічні особливості дитини молодшого шкільного віку (7-10 років).
5. Психологічні особливості підлітка (11-15 років). Пубертатна криза.

² Третяк О.С., Чебоненко С.О. Застосування інтерактивних технологій в умовах дистанційного навчання для формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців у галузі знань 08 «Право». *Науковий вісник Сіверщини. Серія: Освіта. Соціальні та поведінкові науки*. Чернігів: Академія ДПіТС. 2020. С. 116–126. <http://sjeducation.academysps.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/11.-Третяк-О.-С.-Чебоненко-С.-О..pdf>

6. Психологічні особливості юнаків і дівчат старшого шкільного віку (15-17 років). Психологічні особливості вибору майбутньої професії.

Тема 3. Поняття про особистість і діяльність та їх структуру (2 год)

План:

1. Поняття про особистість та її структуру. Розвиток та виховання особистості.
2. Соціальні норми, цінності, соціальні установки, статус і роль особистості.
3. Соціалізація особистості: політична, економічна та статево-рольова.
4. Поняття про діяльність та її структуру. Вплив діяльності на особистість. Основні різновиди діяльності.
5. Типи діяльності: духовно-пізнавальна, перетворювальна, ціннісно-орієнтаційна, споживча, комунікативна, художньо-творча.

Тема 4-5. Спілкування як вид діяльності (4 год)

План:

1. Спілкування: поняття, структура, функції та види.
2. Психологічні механізми впливу в процесі спілкування.
3. Психологічна сумісність та несумісність у спілкуванні.
4. Особливості ділового спілкування, ділового етикету, ділового стилю. Правила ведення ділової документації, ділових переговорів, телефонного зв'язку та Інтернету.
5. Специфіка ділового етикету різних країн.

Тема 6-7. Лідерство та керівництво в соціальних групах (2 год)

План:

1. Поняття малої соціальної групи, її структура та особливості функціонування.
2. Соціально-психологічні явища в малих групах та колективі.
3. Поняття керівництва та лідерства.
4. Типи лідерів та стилі лідерства.

Тема 8. Конфлікт та агресія як соціально-психологічні феномени (2 год)

План:

1. Поняття, види та структура конфлікту.
2. Критичні ситуації: стрес, фрустрація, криза і конфлікт.
3. Динаміка розвитку конфлікту та її складові: виникнення конфліктної ситуації; усвідомлення об'єктивної конфліктної ситуації; інцидент; розширення та ескалація конфлікту.
4. Феномен агресії. Види агресивних реакцій.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Основи педагогіки і психології вищої школи в Україні. Київ: Інтел, 1995. 168 с.
2. Мацко Л. А., Прищак М. Д. Основи психології та педагогіки : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2009. 158 с.
3. Основи психології : підручн. / за ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця. Київ : Либідь, 1996. 623 с.
4. Яворська Г.Х. Педагогіка для правників : навч. посіб. Київ : Знання, 2004. 335 с.

Допоміжна література:

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 376 с.
2. Дубасенюк О.А. Теоретичні і методичні основи виховної діяльності педагога. Київ, 1996. 444 с.
3. Загальна психологія : навч. посіб. / О.Скрипченко, Л.Волинська, З.Огороднійчук та ін. Київ : А.П.Н., 1999. 436 с.
4. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання : навч. посіб. Київ : Вища шк., 1997. 304 с.

5. Колесніченко Л. А., Борисенко Л. Л. Основи психології та педагогіки : навч.-метод. посіб. Київ : КНЕУ, 2002. 157 с.
6. Максименко С. Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія : підруч. Київ : МАУП, 2001. 256 с.
7. М'ясоїд П.А. Загальна психологія : навч. посіб. Київ: Вища шк., 1998. 479 с.
8. Основи психології / за ред. О.В.Киричука, В.А.Роменця. Київ : Либідь, 1996. 632 с.
9. Основи загальної психології : навч. посіб.: В 2-х т. / укл. : О.В. Полозенко, Л.М. Омельченко, С.В. Яшник та ін. Київ : НУБіП, 2009. Т.1. 310 с.
10. Основи загальної психології : навч. посіб. : В 2-х т. / укл. : О.В. Полозенко, Л.М. Омельченко, С.В. Яшник та ін. Київ : НУБіП, 2009. Т. 2. 229 с.
11. Практикум із загальної психології / за ред. Т.І. Пашукової. Київ : Знання, 2000. 204 с.
12. Психологія : підруч. / Ю.Л.Трофімов, В.В.Рибалка, П.А.Гончарук та ін. Київ : Либідь, 1999. 558 с.
13. Психологія : конспект лекцій для студентів / І.А. Мартинюк, О.В. Полозенко, В.І. Стахневич та ін. Київ : Вид. центр НАУ, 2006. 80 с.
14. Психологія особистості: Словник-довідник / за ред. П.П. Горностая, Т.М. Титаренко. Київ : Рута, 2001. 320 с.
15. Практична педагогіка виховання : посіб. з теорії та методики вихов. / за ред. М.Ю.Красовицького. Київ; Івано-Франківськ : Плай, 2000. 218 с.
16. Роменець В.А., Маноха І.П. Історія психології ХХ ст. : навч. посіб. Київ : Либідь, 2003. 992 с.
17. Семиченко В.А. Психологія особистості. Київ : Видавець Ешке О.М., 2001. 427 с.
18. Фрейд З. О сновиденнях. Харьков : Фолио, 2006. 414 с.
19. Щербань П.М. Прикладна педагогіка : навч.-метод. посіб. Київ : Вища шк., 2002. 215 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Виховання. URL: <http://osvita.ua/school/psychology/>
2. Самовиховання та саморозвиток. URL: <http://www.meta-ukraine.com>
3. Методологія. URL: <http://management.com.ua>
4. Бібліотека Гумер. URL: www.gumer.info
5. Корпоративна система Галактика. URL: <http://ua-referat.com>
6. Найкращі он-лайн курси України та світу. URL: <https://prometheus.org.ua/>

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад освітнього менеджменту, економіки, права тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 60 балів.

Політика щодо дефлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальний графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)).

Дотримання академічної доброчесності студентами передбачає:

– самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

– посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

– надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;

– складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;

– надавати для оцінювання лише результати власної роботи;

– не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Розподіл балів

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на лекції	10	1	до 10
Робота на практичному занятті	8	5	до 40
Самостійна робота:			
Підготовка реферату	1	5+10	до 15
Підготовка індивідуального завдання	1	35	до 35
Усього:			до 100